



KARATAY
BELEDİYESİ

KARATAY BELEDİYESİ'NİN
KATKILARIYLA

Merhaba

merhabahaber.com

f /akademiksayfalar

CİLT: 20 • SAYI: 32
25 AĞUSTOS 2021 ÇARŞAMBA



KADEMİK

Sayfalar

Kurucusu: **Dr. Mehmet Ali Uz**

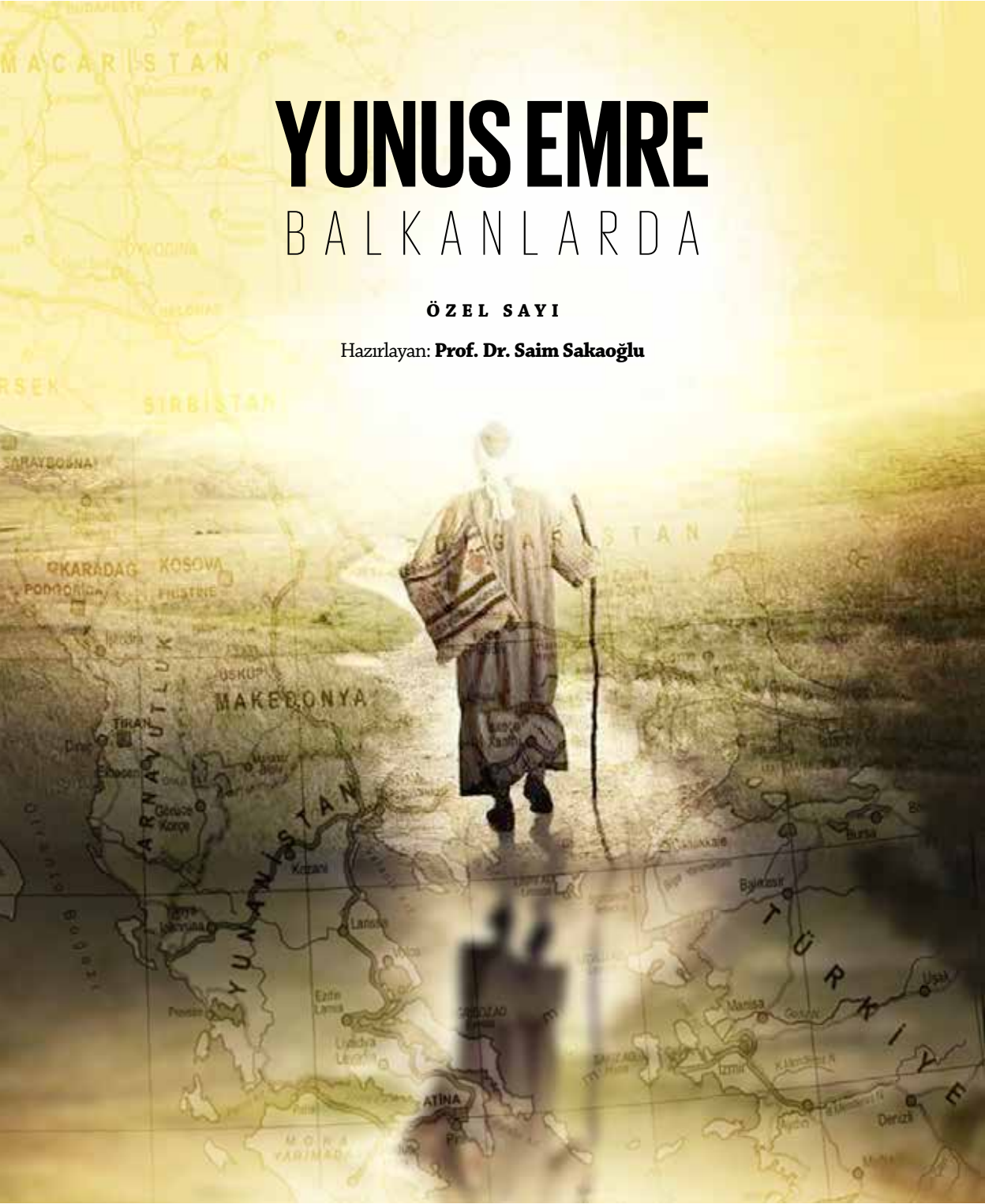
Yayın Kurulu: **Dr. Mehmet Ali Uz - Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU - Ahmet ÇELİK - Ali İŞİK - Av. Serdar CEYLAN - Hasan YAŞAR**
maliuz@merhabagazetesi.com.tr - saimsakaoglu@hotmail.com - celikhahmet66@hotmail.com - baskuyulu@gmail.com - srceylan@hotmail.com - hyasarkonya@gmail.com

YUNUS EMRE

BALKANLARDA

ÖZEL SAYI

Hazırlayan: **Prof. Dr. Saim Sakaoğlu**





YUNUS EMRE BALKANLARDA

1991 yılı UNESCO tarafından *Yunus Emre Sevgi Yılı* ilan edilmişti. Ülkemiz ile dost ve kardeş ülkelerde bu konuda toplantılar düzenlenmiş, Yunus'umuz layık olduğu şekilde anılmıştı. Biz de o yıl Balkanlarda gerçekleştirilen bazı toplantılara katılmış, bildiriler sunarken bir de mülakat vermiştik. Ayrıca oralarda yapılan bu toplantılar hakkında da haber nitelikli yazılar kaleme alarak ülkemiz kamuoyunu bilgilendirmeye çalışmıştık. O yıl ortaya konulan eserler, düzenlenen toplantılar vb. etkinlikler gerçekten de Yunus'umuza layık olarak kabul görmüştü.

Cumhurbaşkanlığımızın 2021 / 1 sayılı genelgesiyle 2021 yılının "Yunus Emre ve Türkçe Yılı" olarak kutlanması kararlaştırılmıştır. Bunun sonucu olarak değişik kurumlar bu konuda toplantılar düzenlemiş, dergiler özel sayılar yayımlamaya başlamışlardır. Biz de bunlardan birine bir bildiri ile katılmayı kabul etmiştik. Bu konuda öncü olan kuruluşlardan biri de Eyüpsultan Belediyesi idi. Oradan aldığımız davet yazısını aşağıya aktarıyoruz;

Eyüpsultan Belediyesi'nin Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Kurumu UNESCO Türkiye Millî Komisyonu'nun logo desteği ve katılımıyla Eyüpsultan Belediyesinin ev sahipliğinde, kültürümüzün temel taşlarından büyük mutasavvıf, sevgi ve hoşgörü insanı Yunus Emre'nin vefatının 700. yıl dönümünde, alanın uzmanı bilim adamlarının katılımıyla 21-23 Mayıs 2021 tarihlerinde İstanbul Eyüpsultan'da "Vefatının 700. Yılında Yunus Emre Sempozyumu" gerçekle-

tirilecektir. UNESCO tarafından 2021 yılında Anma ve Kutlama Yıldönümleri programına alınan büyük şair Yunus Emre'yi farklı yönleriyle ele alıp değerlendirmek; böylece "Bizim Yunus" için farkındalık oluşturmak ve akademik çalışmalara yeni kazanımlar sağlamak amacıyla sizleri aramızda görmek istiyoruz. Bildirilerinizle katılımınız bilgi şölenimize güç verecek, bizi onurlandıracaktır.

Toplantı, ülkemizin de içinde bulunduğu sağlık şartları sebebiyle aynı yılın sonbaharına ertelenmiştir. Biz de oraya şu başlık altında bir bildiri sunacağımızı bildirmiştik: *Risâletü'n-Nushiyye'nin 333. Beytinin Dili Üzerine.*

Makedonya'da yayımlanan mülakatımızla özel sayımıza başlamak istiyoruz. Daha sonra Kosova'daki konuşmamız yer alacak. Ayrıca katıldığımız çalışmaların haber olarak değerlendirildiği yazılarımızdan da küçük seçmeler yapılacaktır.

Yıllardan beri Yunus ve eserleri ile ilgili olarak yaptığımız yayınları da belirli bir düzene koyarak sunacağız.

Bu arada Yunus'tan seçtiğimiz şiirler, alanın uzmanı Dr. Mustafa Tatçı'nın, *Yunus Emre'de Aşk* adlı makalesinden alınmıştır: *Türk Halk Kültürü Araştırmaları 1991/1 Yunus Emre 1991 Sevgi Yılı Özel Sayısı*, Ankara 1991, 83-96.

Millî şairimiz Mehmet Akif Ersoy adına düzenlediğimiz iki özel sayıdan sonra Yunus'umuzu da bir özel sayı ile sizlere sunmaktan mutluluk duyuyoruz.

YUNUS IŞIĞI BİZİ BUGÜN DE AYDINLATMAYA DEVAM EDİYOR

**Prof. Dr. Saim Sakaoğlu ile
Yunus Emre üzerine konuştuk**

Konuşan: Ali KUBUR

Prof. Dr. Saim Sakaoğlu Anadolu İline bağlı Konya'da 1939 yılında doğdu. İlkokul, ortaokul ve liseyi Konya'da bitirdikten sonra, 1965'te İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyat Bölümü'nden mezun oldu. İki buçuk yıl Tokat Lisesi'nde hazırlık yaptıktan sonra 21 yıl Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde çalıştı. Yaklaşık dört yıldan bu yana Konya Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dekanı olarak görev yapmaktadır.

Priştine'deki "Yunus Emre" sempozyumunda kendileriyle görüştüğümüzde Yunus Emre'nin kişiliğinden, yaratıcılığınan söz etti. Yönlendirdiğimiz ilk sorumuz "Yunus Emre Sevgi Yılı" dolayısıyla Türkiye dışında da sempozyumların düzenlenmesi sizce ne gibi önem taşır ?

SAİM SAKAOĞLU: 1991 yılı, Yunus Emre'nin doğumunun 750. yılı olması münasebetiyle Türkiye dışında pek çok ülkede de Yunus Emre'yle ilgili anma toplantıları düzenlenmiştir. O toplantıların düzenlenmesinde Türkiye'deki resmi ve özel kuruluşlarla Yunus Emre'ye gönül vermiş kişilerin büyük yardımları olmuştur. Bunlar arasında özellikle Türklerin kalabalık topluluklar halinde yaşadığı Balkan ülkelerinde yapılan Yunus Emre toplantıları bilhassa anılmaya değer. Çünkü, Yunus Emre şiirleri buralarda Yunus Emre'yi daha da sevdirmiştir. Bazı ülkelerde ise Yunus Emre'yle ilgili yapılan toplantılarda, başka dillerde de Yunus Emre şiirleri okunmuş ve dinleyicilere sevilmeye çalışılmıştır.

Aslında Yunus Emre'yi değişik ülkelerde anmak için 1991 yılına kadar

gerek yoktu. Daha önceden Yunus Emre'yi bizim her yıl birkaç ülkede veya belli bir coğrafi toplulukta tanıtmamız gerekirdi. Elbette her ülkenin Yunus Emre gibi kendine has şöhretli sevilen şairleri vardır. Biz 1991 yılını bu vesile ile Birleşmiş Milletler' in de desteklemesiyle pek çok ülkede anmak, eserlerini pek çok ülkenin dillerine tercüme etmek veya ettirmek suretiyle onu gecikmiş olarak kayık olduğu yere oturtmuş oluyoruz. Böylece bir değerimize daha sahip çıkmış oluyoruz. Şu kadar ki Yunus Emre'yi sadece 1991 yılının bu aşırı gösterişli toplantıları bahsetmemek gerekir.

Gelecek yıllarda da değişik vesilelerle bu kadar geniş muhtevalı olmakla beraber bazı yerlerde Yunus Emre'yi anmak ve Onu hatırlamayı devamlı hale getirmek mecburiyetindeyiz. Aksi taktirde buradaki tabiri söylememiz gerekirse yılda iki defa olduğu için Bayram namazını kılmayı unutanlar gibi biz de Yunus Emre'yi aralıklı anmak suretiyle Onu adeta unutmış olacağız. Her defası olabilmesi için Yunus Emre'yi devamlı okumak , öğretmek ve tanıtmak zorundayız.

ALİ KUBUR: Yunus Emre'yi unutmamak dediniz. Bizde Balkanlarda unutmamak dediniz. Bizde Balkanlarda Yunus özellikle Tekke etrafında, Tekke ihvanları, tekke şeyhleri arasında yaşamaktadır. Yunus Emre ve tekke arasındaki bağılılık nedir? Buna ilişkin bir şeyler söyley misiniz?

SAİM SAKAOĞLU: Şimdi ben, tebliğimde de belirttiğim gibi Yunus Emre dini şiirler yazan bir şair değildir. Yunus Emre bir mutasavvıftır. Tasavvuf akidesini, inanışım, gereği-

ni şiirlerinde işlemiş ve birtakım meseleleri şiir yoluyla insanlara vermeye çalışmıştır. Bu açıdan Yunus Emre'yi sadece insanlara İslamiyeti öğretmek, İslamiyeti sevdirmek açısından ele almak lazımdır. Onu eğer Yunus Emre yapmak isteseydi, şiirindeki bizi büyüleyen O, tasavvuf arasına gerek görmez, bazı görünüş şairlerin yaptığı gibi bütün İslâmî bilgileri daha yığın bir şekilde O şiirine yer verdiği sanatı, söyleyişe, güzel söyleyişine yer vermeksizin söyleyebilirdi. Yunus Emre bunu yapmamıştır. Amacı bu değildi. Kaldı ki Yunus Emre gibi eğitim gördüğü, iyi bir eğitim gördüğü reddedilmez bir şekilde kabul etmek zorunda olduğumuz bir şairin tutupta İslâmiyeti kuru kalıplarla, kuru mısralarla sevdirmesi asla söz konusu değildir. Mutlaka o devirde onu yapacak başka kişiler vardı ve ondan şiir gücü açısından, dünya görüşü açısından, bilgi açısından Yunus'un daha altındaydı, belki de çok altındaydılar. Ve onlar bu işi yapmışlardır. Yaptıkları için, yani böyle kuru, öğretici şiirler yazdıkları için günümüze kadar gelememişlerdir.

Yunus Emre gibi şiiri, dini bilgiyi, tasavvufluğu, sevgiyi, pek çok güzel duyguyu bir yığın olarak değil ama bir övgü olarak işleyen şairin elbette Yunus'a kadar gelmesi tabii idi ve Yunus bu açıdan Yunus'a kadar gelebilmişti.

ALİ KUBUR: Yunus'un edebiyata, halk edebiyatına etkisi nasıldır ?

SAİM SAKAOĞLU: Yunus'u iyi eğitim görmüş bir şair olarak ele aldığımız zaman elbette de kelime harcında, söz harcında kendi devrinin halkı arasında yaşayan sözlerin yanında, ayrı tabakanın kullandığı sözlere de yer vermesi tabiidir. Bunlar işe deyimler, atasözleri, belki kelimayı kibar tabii çok iyi bildiği İslâmiyetin bazı özlü sözlerinde, eserlerinde bulmamız mümkündür. Yunus Emre bir yerden sonra yaşadığı devrin, aydın kesimin temsilcisi, fakat halk tabakasına hitap eden bir temsilci olarak karşımıza çıkıyor. Daha sonraki yüzyıllarda kendisi gibi eği-

tim görmüş fakat halk arasına inememiş, onları indirgememiş gibi şairimiz vardır. Onlar adeta kendileri gibi hayat süren yüksek tabakayı temsil eden insanlara, yeni yeni şeyler söylemeye çalışmışlardır. Ben Yunus Emre'yi şöyle değerlendirmek istiyorum. O yediyüz yıl önceki insanımızın içinde bulunduğu psikolojik ortamı çok iyi değerlendirdi. Bugünkü tabirle söylemek gerekirse, bir baskı rejimi içinde yaşıyordu ve insanlar artık yaşamayı bir zevksiz hale getirmişlerdi, daha doğrusu getirilmişti onlar için ve onlar ölüme bir kurtuluş gözüyle bakıyorlardı. Yani ölürlerse kurtulacaklardı, çünkü yaşadıkları devrin siyasi olayları hayatı çekilmez, yaşanmaz bir hale getirmişlerdi. İşte Yunus her şeyi ile bitmiş, tükenmiş gibi görünen bu insanları yeniden bu konuya hitap etti. Onları hayata bağladı ve arkasından da onların hayatta kalmalarını sağladı. Tabii, bunu yaparken de bir vaiz edasıyla çıkıp da "Ey insanlar ! işte bu can emanettir, mukaddestir, kıyamazsınız" gibi hocanın söyleyebileceği şeyleri söylemedi. O. Bu düşünceleri bir sanatkarın insan üslubuyla söyledi ve insanları hayata bağladı. Öyle zannediyorum ki, Moğol istilasının Anadolu'da bıraktığı bu yıkıcı izler Yunus gibi şairler olmasaydı çok daha uzun devam ederdi ve Anadolu insanının kendine gelmesi, erenleri, evliyaları yetiştirmesi, hatta ülkeler fethedecek sultanlar yetiştirmesi belki çok daha gecikebilirdi, ama Yunus'un ışığı onların yolunu aydınlattı ve o ışık hala bizi de bugün aydınlatmaya devam ediyor.

Ali KUBUR: 01.04.1948-25.12.2008, Üsküp Makedonya. Üsküp'te haftada üç gün yayımlanan Birlik gazetesinin sorumlularından idi. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunudur. Görüşme Üsküp'te yapılmıştır..]

(Birlik (Üsküp-Makedonya), 9 Mayıs 1992, S. 10)

YUNUS EMRE ÜZERİNE YAYINLARIM

Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU

Yunus Emre ile ilgili olarak ders vermemizin ötesinde küçük topluluklar karşısında konferanslar da vermiştik. Ders konusu olarak ele almamızı da hatırlatmak isteriz. Ancak bazı konuların belirli bir zaman dilimi içinde öne çıkması sizi de o konuya yönlendiriyor. Manas 1000 Toplantıları sırasında makale ve bildiri olarak yedi sekiz yazı hazırladığımızı hatırlıyoruz. Aşağıda Yunus Emre için verilecek kaynakların da bir bölümü böyle hazırlanmıştır. Yeni bir Yunus Emre Yılı için, galiba yeniden Yunus'umuzun peşine takılacağız.

Listemizin incelenmesinden de anlaşılacağı üzere, bazı yayınlarımızın mekânı Balkanlar olmaktadır. Kosova ve Makedonya'yı bu arada sayabiliriz. Hatta Yunus ile ilgili tek mülakatımızın da yine Balkan ülkelerinin birinde yapılmıştır.

Bu yayın listesinin sonundaki maddelerin son ikisi yeni bir Yunus Emre Yılı için istenilen cevaplarla bildirimiz ile ilgilidir. Bakalım yılın sonuna kadar başka nelerle karşılaşacağız.

...

MÜLAKAT

1. "Prof. Dr. Saim Sakaoğlu: Yunus Işığ Bizi Bugün de Aydınlatmaya Devam Ediyor ". Konuşan: Ali Kubur, *Birlik (Makedonya)*, 9 Mayıs 1992, 10).

BİLDİRİ

1. "Yunus'tan Günümüze Halk Şiirinde Okuma, Öğrenme ve Öğretme Sevgisi", *Millî Kültür*, 3 (1), 1981. 22-26.

Not: 7-9 Mayıs 1981 tarihleri arasında Eskişehir'de toplanan, *Yunus Emre'den Atatürk'e Türk Düşün-*

*cesinin Gelişimi Semineri'*nde sunulmuştur

2. "Yunus'a Mal Edilen Şiirlerin Değerlendirilmesinde Mahlasların Yol Göstericiliği Üzerine", *Yunus Emre Sempozyumu (Bildiriler)*, 2-5 Mayıs 1988, *Millî Kütüphane Ankara*, Ankara 1990, 168-172.

Not: Toplantı, Millî Kütüphane Başkanlığına düzenlenmiştir.

3. Yunus Emre'nin İki Dünyası: Sevgi ve Bilim", *Türk Dili* (Yunus Emre Özel Sayısı), 1991 / II, 480, Aralık 1991, 444-451.

Not: 14-15 Kasım 1991 tarihinde Priştine'de yapılan *Uluslararası Yunus Emre Sempozyumu'*nda bildiri olarak sunulmuştur.

4. Yunus Emre'de Dil Şuuru", *Erciyes*, 17 (200), Ağustos 1994, 12-14.

Not: 6 Mayıs 1994 tarihinde Karaman'da; Valilik, Belediye Başkanlığı ve Selçuk Üniversitesi Rektörlüğünce düzenlenen, *Yunus Emre Paneli'*nde yapılan konuşmanın metnidir.

Not: Eyüpsultan Belediyesi tarafından 08-10 Ekim 2021 tarihleri arasında İstanbul'da düzenlenecek olan, Yunus Emre Sempozyumu'na, "Risâletü'n-Nushiyye'nin 333. Beytinin Dili Üzerine" başlıklı bir bildiri sunacağız.

MAKALE

1. "Yunus Emre'nin El-Hamdülillah Redifli İlahîleri", *Eskişehir Anma Günleri Dergisi*, 2 (6), Mayıs 1980, 15-17.

2. "Yunus Emre Kimdir?" *Çevren*, 19 (Kosova), 87-89), Ocak-Haziran 1992, 12-13.

3. "Kaf Dağının Ötesinden: Adı-



na Yunus Derlerdi”, *Size* (İstanbul), 12 (211), Mayıs 1991, 28.

ANTOLOJİ MADDESİ

1. Yunus Emre”, *Halk Şiirinden Seçmeler* (Prof. Dr. Ali Berat Alptekin ile), Ankara 2007, 59-62.

POPÜLER YAZI

1. “Yunus Derler Bir Yiğit Vardı”, *Yeni Konya*, 22 Mayıs 1991.

2. “Yunus Diye Diye”, *Yunus İçin*, Konya 1991, 35.

Not: 1991 Yunus Emre Yılı dolayısıyla; Konya Anadolu Lisesi adına; Gülendam Yılmaz, Enver Yavuz ve Zeliha Yarkın tarafından hazırlanan makaleler topluluğu için yazılmıştır.

DERLEME

1. “Yunus Emre Efsanesi”, *Erciyes* 5 (53), Mayıs 1983, 14-15.

bk. a) *Efsane Araştırmaları*, Konya 1992, 109-114.

NOT: Bu kitabımızın daha sonra yapılan genişletilmiş üç baskısında yer almıştır.

2. “Yunus Emre ve Efsanesi”, *Kültür ve Sanat*, 4, 1985, 61-65.

“Yunus Emre ve Efsanesi”, *Türk Dili ve Yunus Emre* (Karaman), 4, 1985, 61-63.

bk. a) *Efsane Araştırmaları*, Konya 1992, 114-117.

NOT: Bu kitabımızın daha sonra yapılan genişletilmiş üç baskısında yer almıştır.

3. “Yunus Emre”, *Meddah Behçek Mahir’in Bütün Hikâyeleri II*, (hızl. Saim Sakaoğlu, Ali Berat Alptekin, Yurdanur Sakaoğlu, Esmâ Şimşek), Ankara 1999, 252-257.

HABER

1. “Uluslararası Yunus Emre Sempozyumu Yugoslavya’nın Priştine Şehrinde Toplandı”, *Türk Kültürü*, 30 (345), Ocak 1992, 60-61.

Not: Bu yazı daha sonra Priştine’de basılan *Çevren* dergisinde de yer almıştır: 19 (90-92), Temmuz-Aralık 1992, 70-71.

2. “Yunus Emre Priştine’de”, *Türk Edebiyatı*, 219, Ocak 1992, 41-43.

Not: Makale ayrıca aşağıdaki kaynaklarca da iktibas edilmiştir.

a. *Çevren* (Kosova), 19 (87-89), Ocak-Haziran 1992; 70-71,

b. *Tan*, 29 Nisan 1992, 1178 /1179, 23,

c. *Yeni Konya*, 30 Aralık 1991-1 Ocak 1992.

3. “Karaman’da Yunus Emre Paneli”, *Yeni Konya*, 11 Mayıs 1994..

BASIMA HAZIR OLAN

1. *Erzurum ve Erzurumlular Üzerine Yazılar*, Üçüncü Bölüm: Yunus Emre

- a. Yunus Emre Efsanesi
 - b. Yunus Emre ve Efsanesi (Önceki yayımlarının aktarılması)
2. Prof. Dr. Saim Sakaoglu'nun Cevapları, Öğretmen Ali Saçıkara'nın Yunus Emre konulu sorularına verilen cevaplar.

3. "Risâletü'n- Nushiyye'nin 333. Beytinin Dili Üzerine", Eyüpsultan Belediyesi'nce düzenlenecek olan Yunus Emre toplantısı için hazırlanmıştır.

VE BİR FARKLI ETKİNLİK

1. Yunus Emre ve V. Millî Türk Halk Edebiyatı ve Folklor Kongresi, Konya, 10-11 Ekim 1991.

Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı ve Selçuk Üniversitesi Türk Halk Kültürü Uygulama ve Araştırma Merkezi Başkanı olarak tarafımızdan düzenlenmiştir.

YUNUS EMRE DOSYASI

MÜLAKAT

1. "Prof. Dr. Saim Sakaoglu: Yunus Işığı Bizi Bugün de Aydınlatmaya Devam Ediyor ". Konuşan: Ali Kubur, *Birlik (Makedonya)*, 9 Mayıs 1992, 10).

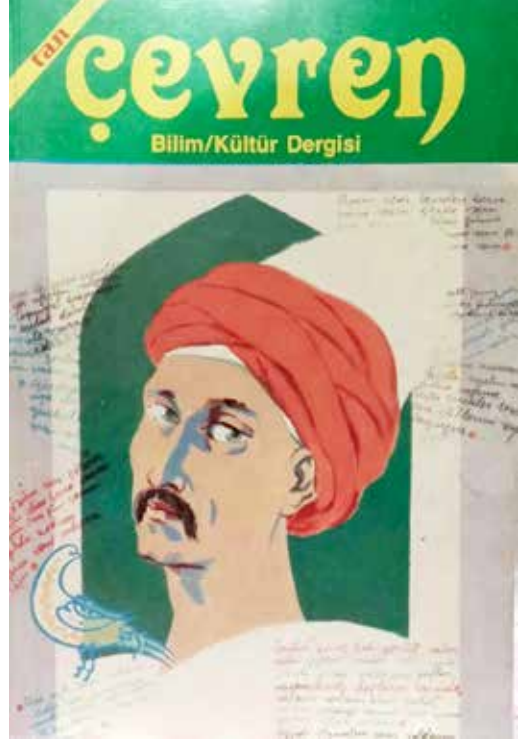
BİLDİRİ

3. Yunus Emre'nin İki Dünyası: Sevgi ve Bilim", *Türk Dili (Yunus Emre Özel Sayısı)*, 1991 / II, 480, Aralık 1991, 444-451.

Not: 14-15 Kasım 1991 tarihlerinde Priştine'de yapılan Uluslararası Yunus Emre Sempozyumu'nda bildiri olarak sunulmuştur.

MAKALE

2. "Yunus Emre Kimdir?" *Çevren*, 19 (Kosova), 87-89), Ocak



Haziran 1992, 12-13.

HABER

1. "Uluslararası Yunus Emre Sempozyumu Yugoslavya'nın Priştine Şehrinde Toplandı", *Türk Kültürü*, 30 (345), Ocak 1992, 60-61.

Not: Bu yazı daha sonra Priştine'de basılan *Çevren dergisinde de yer almıştır: 19 (90-92), Temmuz-Aralık 1992, 70-71.*

2. "Yunus Emre Priştine'de", *Türk Edebiyatı*, 219, Ocak 1992, 143-146.

Not: Makale ayrıca aşağıdaki kaynaklarca da iktibas edilmiştir,

a. *Çevren* (Kosova), 19 (87-89), Ocak-Haziran 1992; 70-71,

b. *Tan*, 29 Nisan 1992, 1178 /1179, 23,

3. "Karaman'da Yunus Emre Paneli", *Yeni Konya*, 11 Mayıs 1994.

“ULUSLARARASI YUNUS EMRE SEMPOZYUMU” YUGOSLAVYA’NIN PRİŞTİNE ŞEHRİNDE YAPILDI

Bu başlık altında yayımladığımız haber nitelikli uzunca yazımızda, yolculuğumuzun değişik aşamaları ele alınmış, protokol ziyaretleri anılmıştır. Biz aşağıda sadece bilimsel bölümle ilgili sempozyum programını vermekle yetiniyoruz.

I. OTURUM

14 Kasım 1991 Perşembe /
16.00 - 19.00

Başkanlık Divanı: Prof. Dr. Abdurrahman Güzel - Prof. Dr. Saim Sakaoglu -

Prof. Nimetullah Hafız

1. Prof. Dr. Tacida Hafız: Yunus Emre'nin Eserlerinin Genel Bir Değerlendirilmesi

2. Prof. Dr. Saim Sakaoglu: Yunus Emre'nin İki Dünyası: Sevgi ve Bilgi

3. Prof. Dr. Umay Günay, Yunus Emre'nin Şiirlerinin Türk Hayatına Etkileri

4. Kâmil Toygar: Yunus Emre'nin Şiirlerinde Temalar

5. Prof. Dr. Abdurrahman Güzel, Yunus Emre'nin Eserlerinde Din Kavramı

6. Miryana Markoviç: Yunus Emre'nin Şiirlerinin Sırpçaya Tercümesindeki Problemler.

I. OTURUM

15 Kasım 1991 Cuma / 10.30
- 12.30

Başkanlık Divanı: Kâmil Toygar - Doç. Dr. İrfan Morina

7. Doç. Dr. İrfan Morina: Yunus'ta İnsanlık Sevgisi

8. Bekir Ay, Yunus Emre'de Doğa, Ölüm ve Tanrı Sevgisi

9. Altay Suroy Recepoğlu: Türkiye Türkçesinde Unutulmuş, Prizren Türk Ağzında Yaşayan Yunus Emre'nin Kimi Sözcükleri

10. Prof. Dr. Nimetullah Hafız: Yugoslavya'da Yunus Emre Mahlası ile Söylenen İlahilere Toplu Bakış

11. İskender Muzbeg Şefioğlu: Yugoslavya Türk Halk Şiirinde Yunus Emre

(Çevren (Priştine), XIX (90-92), Temmuz-Aralık 1992, 70-71)



YUNUS EMRE'NİN İKİ DÜNYASI: SEVGİ VE BİLİM

Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU

Türk şiir tarihinde bir yıldız gibi parlayan adlardan biri de Yunus Emre'dir. 13. yüzyıl Türk şiir ufkunda batmamak üzere doğan bu yıldızın sırlarını henüz çözebilmiş değiliz. Yüzlerce yıldan beri Türk insanının ruhunun derinliklerinde yer etmesine rağmen biz onu hâlâ anlayabilmiş değiliz; daha doğrusu onu lâyük olduğu şekilde anlayabilmiş değiliz.

Onu, didaktik şiirler yazan bir şair olarak görenler elbette yanılıyorlardır. Onu, belli bir konunun öncüsü olarak ele alanlar da yanılıyorlardır. 30 yıldan beri Yunus'umu okuyorum; onu değerlendirmede belki ben de yanılıyorumdur.

Yunus'u anlamanın çok kolay gibi görünmesine rağmen böylesine zorluklarla karşılaşmamızın sebebi, onun sade Türkçe ile süslenmiş düşüncelerinin aslında çözülmesi zor bir duygu ve sevgi yumağı gibi olmasından kaynaklanmaktadır. Yunus'u sevmek çok kolay, anlamak çok zordur. Yunus'u okumak çok zevkli, yorumlamak çok yorucudur.

Kısacası Yunus, görüldüğü veya başkalarının sandığı gibi "hece vezniyle dinî şiirler yazan bir şair" değildir. Ancak bunu haykırabilmek de pek kolay olmayacaktır. Çünkü, yüzyıllardan beri dillerden düşmeyen, gönüllerden inmeyen ilâhileri onu âdeta halkın kolaylıkla anlayabileceği bir şair olarak görmemizi sağlamıştır. Gerçekten de onun şiirleri ilk bakışta veya okuyuşta çok kolay gibi gelmektedir. Ancak kelimelerin arkasına saklanmış ayrı bir dilin olduğu çok kere gözlerden uzak tutulmuştur.

Yunus'u niçin seviyoruz? Yunus'u seviyoruz, çünkü Türk dilini kul lanan sanatkarlar arasında dil şuuruna sahip olanların başında gelmektedir. Yusuf Has Hacib Kutadgu Bilig'i yazarken, Karamanoğlu Mehmet Bey ünlü fermanını buyururken dillerini ne kadar sevdiklerini ortaya koyan üst seviyedeki kişiler olarak bir görevi yerine getiriyorlardı. Ya Yunus Emre? O, herhangi bir devlet görevi olmadığı hâlde diline sahip çıkmıştır.

O da pek çokları gibi anlaşılması lügatlere bağlı olan şiirler yazabilirdi; belki de daha iyi şartlarda yaşaması için gerekli ortamı bile yakalayabilirdi. Ancak o öyle yapmamış, istilâ ve savaşlardan bunalmış olan insanımızı âdeta teselli etmiş, yeni bir hayata hazırlamıştır. İşte o, bu hazırlıkları yaparken "Türkçe" gibi sihirli bir aracı kullanmış, "Sevgi" ve "Bilgi" gibi iki amaca ulaşmıştır. Evet, velilerin yol göstericisi ulu Yunus Emre Anadolu Türk insanını, devrin ümitsizlik çukurundan çıkarırken bir değil, iki ipe sarılmalarını sağlamıştır. İşte biz, Yunus Emre'yi bu büyüklüğü için seviyoruz; bu ışık saçıcılığı için seviyoruz.

"Sevgi" kelimesi, Yunus Emre'de belki de en anlamlı şekilde kullanılmıştır. Bu güzel kelime onda, bilinen ve anlaşılan sınırlarının ötesinde yeni zenginlikler kazanmıştır. Başka bir ifadeyle dile getirmemiz gerekirse, Yunus Emre, "Sevgi" kavramına, lügat kitaplarının veremediği yeni bir anlam zenginliği kazandırmıştır. O, mısralarında "Sevgi"yi dile getirirken sınır tanımamış, olanca genişliğiyle ele almıştır. Galiba, bundan sonrasını ona bırakma-

mız gerekecektir. İşte Yunus Emre, İşte onun “Sevgi”yi dile getiren ölümsüz mısraları...

*Gelün taşuk idelüm
İşi kolay turalım
Sevelüm sevililüm
Dünya kimseye kalmaz*

Yunus Emre, bize kolay bir iş tavsiye etmektedir: Sevmek ve sevmek. Ancak bu işler yalnız başına gerçekleşmeyecektir; bizim önce birbirimize danışmamız gerekecektir. Birbirimize danışsak, işlerimiz kolaylaşacak ve birbirimizi sevmeye vaktimiz olacaktır. Eğer biz birbirimizi sevmeyecek olursak zararlı da çıkacağız. Çünkü biz insanlar dünyanın birer misafiriyiz; burası, yani dünya kimseye kalmayacaktır. Eğer karşılıklı sevgilerle dünyamızı yaşanır hâle getirebilirsek elbette mutlu olacağız; ancak bu da kolay kolay gerçekleşmeyecektir. Çünkü insanlar birbirlerini sevmemektedir. Onlar, birbirlerine düşman gözüyle bakmakta, âdeti kendilerinden başkalarının yaşamaya hakkı olmadığını inanmaktadır.

Bu görüş, belki günümüzde de geçerliliğini korumaktadır. Onun için Yunus Emre'nin çağına bakışımız daha kolay olacaktır. Bir dünya düşününüz ki savaşımlardan başını alamamış, insanları huzursuzluk deryasında yüzmektedir. Ölümün ve ümitsizliğin insanların kalplerine, bir korkudan da öte bir kâbus gibi yerleşmesi, onları hayattan soğutmuştur. Artık o insanlar için dünya bir hiçtir ve yaşamanın hiçbir anlamı yoktur. Onlar, inanışlarının bir sonucu olarak öbür dünyayı, ölümden sonraki ikinci hayatlî özlere olmuşlardır. Onları bu dünyaya bağlamak öylesine zorlaşmış, öylesine imkânsız hâle gelmiştir ki ölüm âdeti bir kurtuluş gibi gelmeye başlamıştır.

İşte, böylesine ümitsizliklerle

karşı karşıya kalan insanlara, daha doğrusu insanımıza bir ışık yakmak, bir kapı açmak gerekecekti. Bu ışık, bu kapı onların ölüncesine koşacakları bir kurtuluş ışığı, bir kurtuluş kapısı olacaktır. Ancak, Anadolu çalkalanıyordu ve böyle bir «Kurtarıcı» henüz ortaya çıkmamıştı. Bu, elinde kılıcı, arkasında orduları olan bir komutan olmayacaktı. Bu, dilinde sözü, kalbinde sevgisi olan bir gönül eri olacaktır: bu, bir söz ustası olacaktır. Bu, Yunus Emre'miz olacaktır. O, gür bir sesle haykıramayacaktı belki, ama o, ulvî bir rüzgârın fısıltıları gibi gönüllere girebilecekti. Onu, ancak kalp gözleri paslanmamış olanlar işitebilecekler, böyle bir kurtarıcıyı bekleyenler kucaklayabileceklerdi. Bakınız, o nasıl sesleniyordu yüzyılın paslı kalplerine, körelmiş duygularına:

*Adumuz Miskin'dür bizüm
Düşmanımız kindür bizüm
Biz kimseye kin tutmazuz
Kamu âlem birdür bize*

Bu mısraların görünen anlamının ötesinde nelerin gizli olduğunu, şu birkaç kelimeyle nasıl bir dünya görüşünün sığdırıldığını elbette Yunus'u anlayabilenler, onu yakalayabilenler görebileceklerdir.

*Biz kimseye kin tutmazuz
Kamu âlem birdür bize*

mısralarında gizli olan hazineleri nasıl dağıtabilsek insanoğullarına? Zaten, o, başka bir şiirinde de şöyle seslenmemiş miydi?

*Cümle yaradılmışa
Bir göz ile bakmayan
Şer'ün evliyâsıya
Hakikatte âsidür*

Bu iki şiirdeki şu mısraları bir defa daha, Yunus coşkunuğu ile tekrar edelim:

Kamu âlem birdir bize

*Cümle yaradılmışa
Bir göz ile bakmayan*

Burada, ruhlara serpilene duygu çiçeklerinin kokularını ne kadar da okşayıcı, dinlendirici bir eda ile yakalayabiliyoruz. Yunus, nasıl da çağlıyor ve bizlere en anlamlı mesajı iletiyor:

“Bizce bütün insanlar birdir; aralarında hiçbir, fark yoktur. Allah’ın yarattığı bütün insanlara bir göz ile bakmak gerekir; daha doğrusu, öyle bakmak zorundayız.”

Bu görüşü, elbette farklı şekillerde yorumlamak mümkündür. Bunlar arasında, Orta Çağın karanlık Avrupasından İlk Çağın ’ antik devirlerine dönüşle bütünleşen “Ümanizm»in önemli bir yeri vardır. Hristiyanî bir anlayış ve bir yaşayışın derin izlerini taşıyan, aslında hiçbir dinle de ilgisi olmayan bir “Ümanizm”i Yunus Emre ile bütünleştirmek son derece yanlıştır. Yunus onca mısraın arasında bu güzel duygulara yer vermişse elbette bir sebebi vardır. Moğol istilâsının kılıçtan geçirdiği, insanların birbirlerine düşman gözüyle baktığı devirlerde bu düşünce elbette Yunusça olacaktı.

Bakınız, bu düşünce yüzyıllarca sonra Anadolu’da nasıl filizlenmiştir. 20. yüzyılın ilk çeyreği, Anadolu’nun değişik bölgelerinde yaşayan bazı Ermeniler Osmanlı devleti ile anlaşmazlığa düşüyor ve evlerinden ayrılmak zorunda kalıyor. Bunlardan bazıları çocuklarını, hem de daha kundakta olan çocuklarını bırakıp gidiyorlar. Bu çocuklar o yörelerin insanları tarafından büyütülüyor ve hayata kazandırılıyor. İçlerinde İslâmiyeti seçenlerin de çıktığı bu insanlara karşı gösterilen sıcak ilginin “Ümanizm” ile hiçbir ilgisi yoktur. Onun için, “Ümanizm”i kuru bir “insan sevgisi” olarak takdim etmek son derece yanlıştır. An-

cak, dinlerin, ahlâk kurallarının, “eşref-i mahlûkat” anlayışının sonucu olarak insanı hayatın merkezi kabul etmeyi, başka adlarla sunmayı doğru karşılamıyoruz. Hiç öyle olmadı, Koca Yunus;

*Varam ol dostâ kul olam
Hem açıluban gül olam
Hem ötüp bülbüli olam
Turağum gülistan ola*

veya

*İy kendüzünü bilmeyen
Söz ma’nisini bulmayan
Hak varlığın isterisen
Uş ilmile Kur’an’dadır*

der miydi? Yunus, bütün mısralarına sinmiş olan insan sevgisinde, başka akımların, düşünce sistemlerinin zerresine yer vermemiştir. Onu iyi anlaya bilmek, vermek istediği mesajı yakalayabilmek için üç beş şiirini değil, bütün şiirlerini okumak gerekecektir. Hatta sadece Yunus Emre’mizin bütün şiirlerini okumak yeterli olmayacaktır. Şiirleri onunkilerle karışan, Âşık Yunus’u, Derviş Yunus’u; hatta şiirleri Yunus’umuzun şiirlerini hatırlatan bütün benzer şairleri okumak zorunda kalacağız. Bununla “Yunus farkı”nı, “Yunusça söyleyiş”i yakalayabileceğiz.

Bize göre Yunus’taki insan sevgisi, son çeyrek yüzyılda ona âdetâ yamanmaya çalışılan bir “Ümanizm” değildir. Bazı mısralarından yola çıkarak onu tamamıyla farklı bir şekilde gösterecek hüviyete büründürmek yanlış bir yorumdur. Onun mısralarında yer alan diğer görüşleri, onlara hâkim olan temel görüşü bir kenara bırakmak bizce sadece bir işgüzarlıktır. Pek çok güzel örnek arasından seçeceğimiz şu iki üç parça onu en güzel şekilde tanıtacaktır kanaatindeyiz.

*Beri gel barışalum
Yadisan bilişelüm*

*Atumuz eyerlendi
Eşdük elhamdülillah*

xxx

*Ben bir dervîsidüm dostum
Hak'dan yana oldu kasdum
Ecel duzağına basdum
Esenledüm dünyam seni*

Bu iki dörtlükte hâkim olan görüş şiirlerin pek çoğunda, benzer güzellikte yer almaktadır. Okuyacağımız her şiirde bu duyguların dile geldiğini göreceğiz. Onun için Yunus'a mutasavvuf bir şair gözüyle bakmak zorundayız. Onu, başka renklerde görmeye çalışmak yanlışır. Ancak, onun mutasavvıf bir şair olması, dinî konularda şiirler yazan bir şair olduğu anlamına gelmemelidir. Zaman zaman bu yanlışlığa düşenleri görmekteyiz. Onun, “gerek” redifli şiirinde anlatılan “beş vakit namaz” ; bir mesajı, bir emri yumuşak bir üslûpla dile getirmesi bakımından önemlidir. O da, bu şiirinde yadırgayacağımız ifadelerle yer veribilirdi; ama öyle yapmamıştır.

Bize göre o bir imam, bir hoca, bir vaiz değil, bir mürşit, bir yol göstericidir. O, engin bilgi ve tecrübe dağarcığındakileri en uygun şekilde insanlara sunabilmiş nadir bir insandır. Onda, her şey sevgi ile halledilecektir. Din, insanları korkutmak için değildir; sevgi ile yaklaşılmınca bütün problemleri çözecek bir anahtar gibidir.

Yunus Emre'nin öteki dünyası “bilgi” üzerine kurulmuştur. Bilgi, onda ön planda gelmektedir. O, ünlü şiirinde şöyle dememiş miydi:

*İlim ilim bilmekdür
İlim kendin bilmekdür
Sen kendüni bilmezsin
Yâ nice okumakdur*

O hâlde, ilmin başı, insanın kendisini bilmesidir; aksi takdirde o in-

san boşuna okumuştur; veya okudukları onun için yeterli değildir. İnsan okuduklarını kuru bir bilgi yükü olarak sırtlanmamalıdır; o bilgileri hayata geçirmeli, yaşayışımıza uygulayabilmelidir. Aksi takdirde okumamak, belki de daha iyi olacaktır. O, bir şiirinde:

*Yünus olma cahillerden
Irak olma ehillerden
Câhil ne var mü'minise
Câhillikdan kalur değlül*

diyerek, bizim cahiller arasında yer almamamızı, “ehil”, yani bilgili kişilerden uzak durmamamızı söylerken başka bir mesajı da vermektedir: Müminin cahili öylece kalmamalıdır, yani okuyup öğrenip bilgili olmalıdır. Burada, onun bilgisizliği ince bir söyleyişle tenkit ettiğini, fakat bunun yanında bilgi sahibi olmamızın gerekli olduğunu ifade ettiğini görüyoruz.

*Ya gel bildüğünden eyit
Yâhud bilenlerden işit*

*Teslimün acım dutup
Hiç sözü uzatmayalar*

O, bu mısralarında, aynı güzel duyguların bayraktarlığını yapmaya devam etmektedir. İnsan ya biliyorsa bildiklerini öğretmelidir veya bilmiyorsa bilenlerden öğrenmelidir. Bu mısralarda yer alan “eyit” ve “işit” filleri âdeta “öğret” ve “öğren” anlamlarında kullanılmış gibidir. O, “Oku!” emrini bildiği için böyle hareket etmektedir. Şu bir gerçektir ki Yunus Emre son derece iyi eğitim görmüş, nice üstatlardan ders almış, böylece kendini yetiştirmiş bir insandır. O, cehlin karanlık ve dipsiz çukurunda bocalamanın bütün sıkıntılarını çevresindekilerde görebildiği için okumayı ve öğrenmeyi hayatın önde gelen gıdalarından biri olarak kabul etmektedir.

Elbette okuma ve öğrenmenin

çeşitli yolları vardır. Yunus bunları çok iyi yakalamıştır: Bir bilenden, yani yol gösterenden öğrenmek. Acaba bu görüşün altında, “Benim de öğretecek bilgilerim var; gelerseniz öğre tirim” düşüncesi yatmıyor mu?

Yunus’un böyle bir düşünceye sahip olabileceğini unutmamak gerekir; bir İnsan olarak böyle düşünmesini tabii karşılıyoruz. Ancak, o, bunu açıkca söylemekten çekinir. Kaldı ki Yunus’un bir yol gösterici olarak ders vermesi de gerekmez. Onun her bir şiiri, bilgiye susamış gönüllere en güzel okuldur, en güzel hocadır. Yunus’un şiir dünyası, bizlere pek çok bilginin kapısını açacak bir anahtar gibidir; yeter ki biz o kapıyı açmasını bilelim.

Onun şiirleri incelendiğinde ortaya pek çok gerçek çıkacaktır. Bunların başında öğrenme ve öğretme teknikleri gelir. O, neyi nasıl öğreteceğini pek iyi bilmektedir. Elindeki şiir gücünün yardımıyla, verilmek istenilen bilgiler kolaylıkla isteklilere sunulabilmektedir. Ayrıca, devrinin insanı zaten onun verebileceklerini almaya hazırdır; hatta can atmaktadır da diyebiliriz. Bilgiye susamış insanlara, onun şiir dünyasının güzellikleriyle süslenmiş bilgileri aktarmak elbette daha kolay ve zevkli olacaktır. İşte Yunus, bu kolay ve zevki yakalayabilmiş bir üstadır.

O, vermek istediği mesajı, şiirin sihirli tülüne büründürmeden, realizmin süse kaçmayan açıklığıyla vermek isteseydi başarısı ne olurdu? Yunus, şiirin gücü olmasaydı yine de sevilirdi, ilgi görürdü; ama derecesi her hâlde bu günkünden daha az olurdu. Andığımız bu işi yapan nice yazarımızı, bu gün bir Yunus gibi anamamaktayız. Belki Yunus da onlardan biri olacak, birkaç meraklısından başka kimseler tara-

findan bilinemeyecekti. Yunus, şiiriyle “Yunus” olmuştur: onu şiirsiz olarak düşünmek pek de mümkün olmayacaktır.

Sonuç olarak, Yunus’umuz, “sevgi” ve “bilgi dünyasını, bütün zenginlik ve güzellikleriyle bize sunabilmiştir. O, bu başarıyı yakalarken Türk çenin güzelliğini, mutasavvıf olmanın inceliklerini, şair olmanın sihrini bir araya getirmiştir. Bu üç unsur, onu Yunus yapmıştır; onu bizim, yüz yıllara mührünü veren bir temsilcimiz yapmıştır. İşte bu sebeple biz Yunus’u, yüzyılların ötesinden çağlayıp gelen bir pınar olarak görüyor ve ondan kana kana içmek istiyoruz.

Onun mısralarında bazen gizli, bazen açık bir söy leyişle gördüğümüz «sevgi» ve «bilgi» vazgeçemediği iki temel temdir. O, bu iki temin güzelliklerini bizlere sunarken «mutasavvıf» ve «şair» olma özelliklerini iyi değerlendirmiştir. Hayatın gerçekleri, bazen güzel olmasa bile, Yunus’un anlayışıyla bambaşka bir renge bürünmüş, bambaşka bir havaya girmiştir. Bizler, böylece, Yunus’u bizim gibi düşünen, fakat bizden daha farklı ve güzel bir üslûpla söyleyen sanatkar olarak seviyoruz.

Unutmayalım ki Yunus Emre, Türk dilini, estetiğini, dünya görüşünü yüzlerce yıl öteye taşımış ve taşımaya da devam edecektir. Bu bakımdan onu sevmeye, korumaya ve yaşatmaya mecburuz. Çünkü Türk edebiyatı artık yeni bir Yunus Emre’yi yetiştirecek ortamdan çok uzaklardadır.

(*Türk Dili* (Yunus Emre Özel Sayısı), 1991 / II, 480, Aralık 1991, 444-451.

Not: 14-15 Kasım 1991 tarihinde Priştine’de yapılan *Uluslararası Yunus Emre Sempozyumu*’nda bilirdi olarak sunulmuştur.

YUNUS EMRE PŞİŞTİNE'DE / YOL YAZISI... (*)

Priştine nerededir, neresidir, biliyor musunuz? 'Yunus Emre Yugoslavya'da' deseydim hepimiz bilivercektik. Ama 'Yunus Emre Priştine'de idi. Yugoslavya'nın artık sayısının dört mü, beş mi olduğunu bilemediğimiz cumhuriyetlerinden biri de Sırbistan'dır. Su cumhuriyete iki de özerk bölge bağlı olup bunlardan biri de Türk tarihinde büyük bir savaşın, daha doğrusu savaşın yapıldığı meydanın adını taşıyan Kosova'dır. Kosova Savaşı bize Avrupa üzerinde geniş ufukları açarken Bizans'ı da iyice köşeye sıkıştırmıştı. Neyse, Kosova'ya tekrar döneceğim. Yunus Emre, 1991 yılında. Doğumunun 750. Yılı münasebetiyle bütün dünyada anılırken Yugoslavya'daki meslektaşlarımız ve soydaşlarımız da boş durmamışlardı. Kurdukları bir komite vasıtasıyla böyle bir toplantı düzenlemeyi planlamışlar. Dış ülkelerden pek çok araştırmacı davet etmişlerdi. Bunlar arasında yurdumuzdan davet edilenler de vardı ve bizler de kalabalık bir ekip halinde Priştine'ye yolcu olabilecektik.

Toplantıya yurdumuzdan davet edilenlerin bir bölümü Kültür Bakanlığı adına katılacaktı. İşte bu safhada karşımıza pek çok zorluk çıkmıştı. Seçim yapılmış, hükümet henüz kurulmamış, bütün bakanlıklar gibi Kültür Bakanlığı da diken üstünde duruyordu. Neyse, dost müsteşar Sayın Acar Okan Bey ile HAKAD Başkanı Sayın Zümrüt Nahya'nın gayretleriyle Belgrad'a uçma imkânı bulabildik.

Türk kafilesinde üç üniversite hocasıyla HAKAD eski başkanı bulunuyordu: Prof. Dr. Umay Günay, Prof. Dr. Abdurrahman Güzel, Prof. Dr. Saim Sakaoğlu ve Kâmil Toygar.

Yugoslavya'ya sabahın erken saatlerinde kalkıyor JAT uçakları... O sebeple İstanbul'da erken bir vakitte olmalıydık. Ankara'dan 11 Kasım'da İstanbul'a uçuyoruz. O gece Beyoğlu Öğretmen Evi'nde kalacağız. Güzel bir otel... Pırlı pırlı, tertemiz ve bakımlı...Geç yatıp erken kalkmanın telaşıyla o güzel yatağın keyfini bile çıkaramadan, yemekten sonra şöyle bir 'Cadde-i Kebir'e çıkalım dedik. Öyle ya, sadece yaya trafiğine açık olan, sembolik tramvayıyla âdeta nostaljik bir ortam havasına bürünen Beyoğlu'nu görmemişim. Beyoğlu, 1960'ların Beyoğlu'su değildi. O yeni bir hüviyete bürünmüştü.

....

Gezi programımızda Kosova Savaşı'nın cereyan ettiği meydan, orada yer alan I. Murad'ın Türbesi, Gazi Mestan Türbesi, bölgedeki tek Türk köyü Mamuşa ile Kosova'nın ikinci büyük şehri Prizren de yer alıyordu.

....

Priştine'de iki kuruluşu ziyaret ettik. Bunlardan biri ilk gün gidip uzun uzun bilgi aldığımız radyoevi ve televizyon kurumu, öbürü Priştine Belediyesi.

Priştine Radyosu'ndan Cevahir Haydar Hanım'la konuşuyoruz. Daha doğrusu o önce bize bazı bilgiler veriyor, sonra bizler soruyoruz. Radyo'nun Türkçe yayını 40 yılını doldurmuş. Haberler 1951'de beş dakika iken zamanla 10 dakikaya çıkarılmış. Derken 15'er dakikalık haberlerle şarkıların yanına 10 dakikalık çocuk yayını eklenmiş. Son iki yıldır ise günlük yayın saati yediyi buluyor.

(*) Oldukça uzun olan bu yol yazımızın ancak bir bölümü verebiliyoruz: Çevren, XIX (87-89), Ocak-Haziran 1992, 143-146'dan

seçme yapılmıştır.

Bu yazımız aşağıdaki kaynaklarda da yer almıştır.

a. *Yeni Konya*, 30 Aralık 1991-1 Ocak 1992.

b. *Türk Edebiyatı*, 219, Ocak

1992, 41-43.

c. *Tan* (gazete, Kosova) 29 Nisan 1992, 1178 /1179, 23.

ç. *Çevren* (dergi, Kosova), 19 (87-89), Ocak-Haziran 1992; 70-71.

YUNUS EMRE'NİN HAYATI

Böyle özel bir sayıda Yunus'umuzun hayatını uzun uzun vermek yerine birkaç alıntı cümlesiyle sizleri asıl kaynağa yönlendirmeyi uygun bulduk. Uzun yıllar ümmi birisi olarak tanıtıldıktan sonra onun belgelere dayanılarak ortaya konulan hayatı oldukça renkli ve çok yönlü imiş.

Maddenin müellifi Yrd. Doç. Dr. Mustafa Tatçı onun adını *Yûnus Emre* olarak verdikten sonra sadece ölüm tarihini vermiştir: ö. 720/1320 [?] Belirleyici kelimeler olarak da şu üç kelime seçilmiştir: *Mutasavvıf Türk şair*.

Mustafa Tatçı kardeşimizin bir ansiklopedide yayımlanan *Yûnus Emre* maddesini bütünü okuyucularımıza tavsiye edeceğiz. İşte o maddeden birkaç satır ve başlıklar:

Tarihî Şahsiyeti, Tahsili, Mürşidi ve Tarikati, Vefatı, Eserleri, Risâletü'n-Nushiyye, Divân, Şiirlerinin Şerhleri ve Üslûbu, Düşünceleri, Literatür. Daha sonra da Sayın Tatçı'nın yararlandığı kaynakları gösteren bibliyografya.

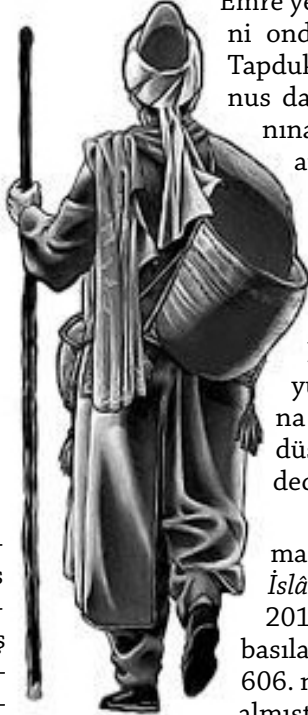
Ve maddenin ilk birkaç satırı:

Tarihî kişiliği menkıbelerle iç içe giren Yûnus Emre'nin destanî hayatına dair ilk ve en geniş mâlûmat Uzun Firdevsî'nin (ö. 918/1512) yazdığı sanılan *Vilâyetnâme-*

i Hacı Bektâş-ı Velî'de yer almaktadır. Buna göre Yûnus Sarıköy'de yaşayan, çiftçilikle geçinen fakir bir kişidir. Önce buğday almak üzere Karahöyük'e gider, bir süre Hacı Bektâş-ı Velî'nin yanında kalır, geri döneceği sırada buğday yerine Hacı Bektaş ona "nefes" vermeyi teklif eder, fakat Yûnus ısrar edince kendisine dilediği kadar buğday verilerek gönderilir.

Köyüne yaklaştığı esnada gafletin farkına varan Yûnus, buğdayın bir gün tükenip nefesin ise tükenmeyeceğini düşünerek tekrar tekkeye döner ve nasip ister. Durum Hacı Bektâş-ı Velî'ye arz edilince o, "Bundan sonra olmaz. Biz o kilidin anahtarını Tapduk Emre'ye verdik, varsın nasibini ondan alsın" der ve onu Tapduk Emre'ye gönderir. Yûnus da Tapduk Emre'nin yanına varıp durumu ona anlatır; Tapduk Emre halinin kendisine mâlûm olduğunu, hizmet edip emek vermesi halinde nasibini alacağını söyler. Yûnus kırk yıl boyunca erenler meydanına eğrinin yakışmayacağı düşüncesiyle tekkeye sadece düzgün odun taşır.

(Alıntının kaynağı: Bu maddenin tamamı, *TDV İslâm Ansiklopedisi*'nin 2013 yılında İstanbul'da basılan 43. cildinde, 600-606. numaralı sayfalarda yer almıştır.)



Bu şiirler, Dr. Mustafa Tatçı'nın yukarıda anılan makalesinden alınmıştır.

Evvel yir-gök yogdı
Varıdı 'ışk bünyadı
'ıřk ezelden kadimdür
'ışk getürdi ne varın

Ben gelmedüm da'viyiçün
Benüm işüm seviyiçün
Dostun evi gönüllerdür
Gönüller yapmağa geldüm

Ben yürürüm yana yana
'ışk boyadı beni kana
Ne 'akilem ne divâne
Gel gör beni 'ıřk neyledi

Gâh tozaram yirler gibi
Gâh eserem yeller gibi
Gâh çağlaram seller gibi
Gel gör beni 'ıřk neyledi

Ol kim beni bekleridi
Her kandasam saklarıdı
'ışk şem'ini yakdılar
Pervâne olan gelsin

Kurıyıduk yaş olduk
Ayağıdu baş olduk
Kanatlanduk kuş olduk
Uçduk elhamdülillah

Canum 'ıřkun külüngüne
Ferhad olup dutdum başum
Daim taşları keserem
Şirinüm hiç solmaz benüm

'ışkun aldı benden beni
Bana seni gerek seni
Ben yanaram düni günü
Bana seni gerek seni

